

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY DZIECIOM I RODZINIE W RUDZIE ŚLĄSKIEJ
W 2007 ROKU

Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie jest specjalistyczną, wielofunkcyjną placówką opiekuńczo – wychowawczą realizującą koncepcję systemowej pomocy dzieciom (znajdującym się w trudnej sytuacji emocjonalnej, społecznej, biologicznej i ekonomicznej) oraz pomoc rodzinom dysfunkcyjnym i ofiarom przemocy domowej. Ośrodek realizuje zadania statutowe.

W ramach Ośrodka działają:

- Świetlice Socjoterapeutyczne (placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego w dzielnicach: Bykowina, Ruda, Orzegów i Nowy Bytom (w marcu 2007r przeniesiona została placówka z dzielnicy Chebzie do Nowego Bytomia);
- Placówka Interwencyjno-Socjalizacyjna (część interwencyjna – Hotelik dla Dzieci, część socjalizacyjna – „Mieszkanie Rodzinkowe”),
- Punkty Konsultacyjne dla Rodzin w dzielnicach: Bykowina, Ruda, Nowy Bytom, Orzegów
- Grupa edukacyjno – rozwojowa dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych (na terenie Świetlicy Socjoterapeutycznej w Nowym Bytomiu).

ŚWIETLICE SOCJOTERAPEUTYCZNE

W strukturze Ośrodka funkcjonowały cztery Świetlice Socjoterapeutyczne w dzielnicach Bykowina, Ruda, Nowy Bytom, Orzegów.

Podstawowym zadaniem Świetlic była praca socjoterapeutyczna z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych obejmująca m.in.:

- wdrażanie dzieci do przestrzegania norm i zasad współżycia w grupie, tworzenie bezpiecznego kontaktu emocjonalnego, korygowanie utrwalonych negatywnych sposobów funkcjonowania i komunikowania się z otoczeniem;

- pomoc w przezwyciężaniu trudności wynikających z zaburzonych relacji dziecko – rodzic, dziecko – dorosły, dziecko – dziecko;
- stwarzanie odpowiednich warunków do nauki oraz udzielanie pomocy w przezwyciężaniu trudności szkolnych;
- działania profilaktyczne obejmujące tematykę uzależnień oraz przemocy.

Dzieci uczęszczające na zajęcia korzystały z posiłków (z jednego posiłku w okresie roku szkolnego i z dwóch posiłków w okresie ferii i wakacji). **Stawka żywieniowa** w czasie roku szkolnego wynosiła **2,50 zł**, w okresie ferii i wakacji **3,50 zł**.

W **2007** roku socjoterapią objętych zostało **227** dzieci z **137** rodzin. Stan na **31 grudnia 2007** roku – **154** dzieci z **92** rodzin. Do Świetlic uczęszczały dzieci w wieku od 6 do 16 lat.

Dane dotyczące poszczególnych Świetlic zawiera poniższa tabela:

Dane	Bykowina	Ruda	Nowy Bytom	Orzegów	Ogółem
Liczba miejsc	30	40	40	40	150
Liczba dzieci objętych socjoterapią od I - XII	47 dzieci z 30 rodzin	56 dzieci z 34 rodzin	63 dzieci z 36 rodzin	61 dzieci z 37 rodzin	227 dzieci /137 rodzin
Stan na 31 grudnia 2007 r.	31 dzieci z 19 rodzin	36 dzieci z 24 rodzin	43 dzieci z 24 rodzin	44 dzieci z 25 rodzin	154 dzieci /92 rodzin
Liczba dzieci w wieku od 6 do 13 lat	32	40	48	45	165
Liczba dzieci w wieku od 14 do 16 lat	15	16	15	16	62
Osobodni wykorzystane	5 652	7 782	8 205	8 368	30 007

Rodziny, z których pochodzą dzieci uczęszczające do świetlic to rodziny dysfunkcyjne, które nie są w stanie w pełni zaspokoić potrzeb dzieci. Z naszych analiz wynika, że w rodzinach tych występują takie zjawiska jak: bezradność opiekuńczo - wychowawcza, bezrobocie, wielodzietność, alkoholizm, przemoc.

Specyfikę dysfunkcji w rodzinach przedstawia poniższa tabela

Dysfunkcje występujące w rodzinach	Liczba rodzin / liczba dzieci				
	Bykowina	Ruda	Nowy Bytom	Orzegów	Ogółem
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	26 rodzin / 42 dzieci	29 rodzin/ 45 dzieci	31 rodzin/ 51 dzieci	33 rodziny/ 57 dzieci	119 rodzin/ 195 dzieci
Nadużywanie alkoholu	14 rodzin/ 23 dzieci	27 rodzin/ 47 dzieci	28 rodzin/ 49 dzieci	18 rodzin/ 35 dzieci	87 rodzin/ 154 dzieci
Przemoc	9 rodzin / 15 dzieci	21 rodzin/ 35 dzieci	18 rodzin/ 32 dzieci	9 rodzin/ 19 dzieci	57 rodzin/ 101 dzieci
Bezrobocie	5 rodzin / 10 dzieci	25 rodzin/ 39 dzieci	27 rodzin/ 45 dzieci	17 rodzin/ 27 dzieci	74 rodziny/ 121 dzieci
Rodziny rozbite, niepełne	10 rodzin / 15 dzieci	12 rodzin / 19 dzieci	8 rodzin/ 13 dzieci	14 rodzin/ 21 dzieci	44 rodziny 68 dzieci
Konkubinat	5 rodzin / 8 dzieci	8 rodzin / 13 dzieci	12 rodzin/ 20 dzieci	11 rodzin/ 20 dzieci	36 rodzin/ 61 dzieci

Dysfunkcje w rodzinach dzieci są podłożem zaburzeń w funkcjonowaniu poznawczym, emocjonalnym i społecznym. Dominujące objawy u dzieci uczęszczających do naszych świetlic to: **agresja słowna i fizyczna, bunt, łamanie norm, problemy szkolne**. Jednym z objawów jest również wycofywanie się z kontaktów społecznych, zamykanie się w sobie, reagowanie lękiem i niejednokrotnie objawami psychosomatycznymi.

Kategorie zaburzeń występujących u dzieci przedstawia poniższa tabela:

Kategorie zaburzeń	Liczba dzieci				
	Bykowina	Nowy Bytom	Ruda	Orzegów	Ogółem
- nasiloną agresja słowna, fizyczna, bunt, negacja, łamanie norm	18	25	20	23	86
- zahamowanie – zamykanie się w sobie, objawy psychosomatyczne	2	6	7	4	19

Jednym z podstawowych problemów występujących u dzieci były **trudności szkolne** – wagary, zaległości szkolne, mała motywacja do nauki, trudności z przyswajaniem materiału szkolnego. Problem ten dotyczył ponad połowy dzieci.

W związku z tym praca wychowawcza koncentrowała się na:

- wyrabianiu nawyków systematycznej nauki poprzez codzienne odrabianie zadań domowych,
- zachęcaniu dziecka do rozwijania aktywności poznawczej poprzez zabawę rozwijającą myślenie, wyobraźnię, twórczość,
- pokonywanie niechęci do nauki i szkoły poprzez pozytywne wzmocnienie dziecka w Świetlicy, przekazywanie pochwał rodzicom, nauczycielom i pedagogom szkolnym.

Dzieci przejawiające szczególne trudności w nauce były objęte indywidualną pomocą udzielaną przez **wolontariuszy** – ogółem z tej formy pomocy skorzystało **19** dzieci.

Spośród **146** dzieci będących uczestnikami zajęć świetlicowych (według stanu na dzień 22.06.2007 roku) **128** otrzymało **promocję** do następnej klasy, (w tym do egzaminów poprawkowych w sierpniu przystąpiło **12** dzieci). Ze względu na bardzo duże deficyty rozwojowe, zaległości szkolne i wagary **18** dzieci nie uzyskało promocji.

W pracy z rodzinami i dziećmi uwzględniano współpracę z **innymi specjalistami** działającymi na rzecz dziecka i jego rodziny. Regularnie odbywały się **konsultacje indywidualne**. Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące konsultacji.

Konsultacje indywidualne - specjaliści	Bykowina	Nowy Bytom	Ruda	Orzegów	Ogółem
Pracownicy socjalni	93	102	136	121	452
Pedagodzy	119	222	171	192	704
Inni (kuratorzy, psychologodzy, policjanci)	41	69	23	103	236
Ogółem	253	393	330	416	1 392

Okazją do planowania działań systemowych stały się **konsultacje interdyscyplinarne**, w trakcie których przygotowano m.in. plany pracy z rodzinami oraz wymieniano informacje na temat ich realizacji.

Podczas zebrań zespołów interdyscyplinarnych zajmowano się również:

- ustaleniem wspólnego kierunku pracy między osobami pracującymi z rodziną,

- uzgadnianiem sposobu kompleksowej opieki nad rodzinami,
- poszukiwaniem sposobów nawiązywania i utrzymywania kontaktu z rodzinami.

Na terenie świetlic organizowano **stałe zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka**, na których dokonywano oceny metod stosowanych oraz rezultatów pracy z dzieckiem. Na niektóre zespoły zapraszano również osoby zaangażowane w pomoc dziecku i jego rodzinie (pracowników socjalnych, pedagogów). Dane dotyczące liczby spotkań zamieszczono poniżej:

Rodzaje	Bykowina	Nowy Bytom	Ruda	Orzegów	Ogółem
konsultacji zespołowych					
Konsultacje interdyscyplinarne	35	76	25	17	153
Konsultacje interdyscyplinarne z udziałem rodziny	32	30	9	26	97
Zespoły ds. okresowej oceny sytuacji dzieci	37	59	70	88	254

Na terenie świetlic systematycznie odbywały się **konsultacje zespołu wychowawców z psychologiem**, podczas których omawiano problemy pracy z grupami dziecięcymi oraz planowano pracę indywidualną z poszczególnymi dziećmi. Odbyły się **93** konsultacje. Pomocą psychologiczną objętych zostało objętych **31** dzieci.

Z naszych doświadczeń wynika, że praca nad trudnościami dziecka przynosi największe efekty wówczas, gdy do współpracy **włączani są rodzice**. Wychowawcy organizowali indywidualne spotkania z rodzicami, podczas których prezentowali plan pracy z dzieckiem, motywowali do współpracy i ustalali jej zasady. Systematycznie odbywały się zebrania z rodzicami.

	Bykowina	Nowy Bytom	Ruda	Orzegów	Ogółem
Konsultacje indywidualne z rodzicami	482	795	551	675	2 503
Zebrania z rodzicami	7	3	2	6	18

Do stałej współpracy udało się pozyskać rodziców z **58** rodzin. Rodzice z **45** rodzin kontaktowali się z reguły na prośbę wychowawcy. Nie udało się nawiązać współpracy z **34** rodzicami.

Analiza problemów występujących w rodzinach dzieci oraz objawów prezentowanych przez dzieci była punktem wyjścia do **opracowywania i realizowania programów** korekcyjnych, edukacyjnych, profilaktycznych.

W 2007 roku w Świetlicach Socjoterapeutycznych realizowano następujące programy:

- Profilaktyczno - edukacyjne z zakresu postępowania w sytuacjach **przemocy** – cykl 4 spotkań prowadzonych przez wychowawcę i psychologa. Ogółem w zajęciach uczestniczyło **82** dzieci („Jak radzić sobie z przemocą” - Świetlice w Nowy Bytom, Ruda, Orzegów);
- Profilaktyczno-edukacyjne obejmujące problematykę **agresji** – ogółem w zajęciach uczestniczyło **131** dzieci (Świetlica w Bykownie, Nowym Bytomiu, Rudzie i Orzegowie,);
- Profilaktyczne z zakresu **przeciwdziałania przemocy rówieśniczej** – ogółem w zajęciach uczestniczyło **35** dzieci (program „Primus” - Świetlica w Rudzie i „Żabolek” w Orzegowie);
- Psychoedukacyjne z zakresu nabywania umiejętności rozwiązywania konfliktów – ogółem w zajęciach uczestniczyło **25** dzieci (program „Negocjator” - Świetlica w Bykownie i Nowym Bytomiu);
- Profilaktyczne z zakresu **uzależnień** – ogółem w zajęciach uczestniczyło **47** dzieci („Jestem O.K.” – Świetlica w Nowym Bytomiu, „Trzeźwy umysł” oraz „Sobą być, dobrze żyć” – Świetlica w Rudzie, „Spotkania z rodziną Misiów Parpusiaków” – Świetlica w Orzegowie);
- **Zajęcia specjalistyczne dla dzieci przejawiających zaburzenia zachowania** - program skierowany do dzieci szczególnie zaburzonych oraz ich rodziców uwzględniał specjalistyczne metody pracy mające na celu stymulowanie rozwoju dziecka i usprawnianie zaburzonych funkcji. W ramach programu realizowano zajęcia grupowe, zajęcia indywidualne z pedagogiem oraz zajęcia warsztatowe – edukacyjne dla rodziców. Ogółem programem zostało objętych **26** dzieci;
- **Zajęcia korekcyjne** prowadzone w oparciu o metodę Weroniki Sherborne „Radosny Ruch” – program realizowano w grupie najmłodszej w Świetlicy w Rudzie, w zajęciach uczestniczyło 9 dzieci, prowadzony przez wychowawcę i kierownika świetlicy;
- Programy **promujące zdrowy styl życia i higienę ciała** – ogółem w zajęciach uczestniczyło **46** dzieci („Higiena dla maluszków” – w świetlicy w Orzegowie i Nowym Bytomiu; „Zdrowiej i bezpieczniej” w Świetlicy Orzegów);
- W związku z zaobserwowanym problemem z przestrzeganiem zasad higieny i słabo utrwalonymi nawykami, zwłaszcza wśród dzieci ze świetlic w **Rudzie, Nowym Bytomiu i Orzegowie**. organizowano regularne kąpiele i zabiegi higieniczne, podczas których dzieci uczyły się jak dbać o swoje ciało. W ramach współpracy z **Centrum Kształcenia Ustawicznego** na terenie Świetlic raz w miesiącu odbywały się spotkania z fryzjerami, w ramach których udzielano dzieciom porad na temat pielęgnacji włosów. Dzieci mogły skorzystać z bezpłatnego strzyżenia i

modelowania włosów. Z oferty CKU, na terenie pracowni skorzystali również rodzice;

- Zajęcia z **nauki pływania**, prowadzone przez instruktora na terenie basenu krytego MOSiR w Rudzie Śląskiej - w zajęciach uczestniczyło **36** dzieci ze Świetlicy w Orzegowie;
- „Mosty Tolerancji”, „W jedności siła” – całoroczne programy socjoterapeutyczne mające na celu integrację społeczności świetlicowej.

Zainicjowano i rozwijano działalność **klubów dziecięcych** – programy klubów miały na celu integrację ze środowiskiem lokalnym poprzez udział najmłodszych mieszkańców pobliskich osiedli w zajęciach i uczenie dzieci przydatnych w życiu umiejętności oraz sposobów wykorzystywania czasu wolnego. Działające w 2007 roku kluby zajmowały się:

- **Kluby Filmowe** – organizowaniem seansów filmowych połączonych z dyskusjami, oceną filmów (Bykowina, Ruda, Orzegów);
- **Kluby Kulinarne** – przygotowaniem drobnych przekąsek, deserów, uczeniem zasad savoir vivre'u i dekorowania (Nowy Bytom, Ruda, Orzegów);
- **Klub Miłośników Fantasy** – organizowaniem sesji samodzielnie tworzonych gier planszowych, RPG, ekonomicznych i strategicznych (Nowy Bytom);
- **Kluby Taneczne** – nauką różnorodnych form tanecznych i ruchowych, rozwijaniem umiejętności tanecznych (Nowy Bytom, Ruda, Orzegów);
- **Klub Małego Artysty** – wykorzystujący elementy arteterapii (Ruda);
- **Kluby Sportowe, Aerobik** – doskonaleniem umiejętności sportowych, rozwijaniem kultury fizycznej, utrwalaniem nawyków higienicznych (Nowy Bytom, Ruda, Orzegów);
- **Kluby Plastyczne, Klub Małego Rękodziela** – przygotowywaniem prac plastycznych do konkursów, dekoracji, wytworów sztuki, rozwijanie zdolności plastycznych (Bykowina, Nowy Bytom, Ruda, Orzegów);
- **Kluby Muzyczne** – przygotowaniem oprawy świąt i uroczystości, poznawaniem różnorodnych technik muzycznych (Ruda, Orzegów);
- **Klub Naukowy, Klub Informatyczny, Klub Dziennikarski**, – rozwijaniem posiadanej wiedzy oraz nabywaniem umiejętności praktycznych i uczeniem zastosowania ich codziennym życiu (Nowy Bytom);
- **Klub Teatralny** - przygotowaniem oprawy świąt i uroczystości, uczeniem swobodnego poruszania się na scenie oraz rozwijaniem technik scenicznych (Ruda);
- **Klub Absolwenta** - adresowany do młodzieży, objętej wsparciem świetlicy w poprzednich latach (Ruda).

Ponadto:

- redagowano i rozprowadzano **gazetkę Świetliczek – Pętliczek** (czasopismo przygotowywane przez dzieci ze Świetlicy w Nowym Bytomiu);

Uczestnicząc w zajęciach klubowych dzieci mogły między innymi poznawać własne emocje, uczyć się konstruktywnego wyrażania negatywnych emocji, odreagowywać napięcia, poznawać swoje mocne strony, podnosić poczucie własnej wartości, uczyć się wrażliwości i pewności siebie oraz podnosić kulturę osobistą.

Uczestnicy zajęć świetlicowych brali udział w:

- konkursie plastycznym zorganizowanym przez Urząd Miasta, pod nazwą „Słucham Przedstawiam Rozumiem”;
- festynie z okazji dnia dziecka, pod nazwą „Mama tata i ja”, który odbył się na terenie targowiska w Wirku;
- III Międzyświetlicowym Turnieju Piłki Nożnej o Puchar Dyrektora MOPS w Rudzie Śląskiej;
- V Festiwalu Świetlic Środowiskowych i Socjoterapeutycznych „Świetlandia 2007”;
- I Turnieju Piłki Halowej dla dzieci objętych wsparciem świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych;
- wykonaniu ozdób choinkowych, które zostały zawieszane na choince w holu Urzędu Miasta;

Ponadto:

- wychowankowie Świetlicy w Orzegowie wzięli udział w akcji ogłoszonej przez Chevrolet Poland pod nazwą „Kids4Kids”. Za wykonane z modeliny samochody marzeń otrzymały karnety na bezpłatną naukę pływania, prowadzoną przez instruktorów MOSiR w Rudzie Śląskiej;
- przygotowali upominki i odwiedzili mieszkańców Domów Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej z okazji dnia Babci i Dziadka;
- przygotowali i zaprezentowali Jasełka Bożonarodzeniowe dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej i Przedszkolaków;
- Zorganizowali kolejną akcję „Dając – Otrzymujemy”, w ramach której rozdawali w dniu Wigilii, mieszkańcom dzielnicy, przygotowane wcześniej świąteczne pierniki.

Dla uczestników zajęć świetlicowych zorganizowano:

- **wypoczynek zimowy dla 163** dzieci, w ramach którego zorganizowano 2 całonocne wycieczki,

wyjazdy do obiektów rekreacyjnych na terenie miasta oraz konkursy i turnieje w ramach spartakiady sportowej;

- uroczyste **Śniadania Wielkanocne** z udziałem zaproszonych gości i rodziców;
- **Festyn „Pięciolatek”** dla wszystkich dzieci objętych wsparciem Ośrodka, z okazji pięciolecia działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej w Orzegowie;
- **Festyn Rodzinny** dla dzieci i ich rodziców na osiedlu Kaufhaus
- **wypoczynek letni** dla **178** dzieci, (w lipcu, w świetlicach w Nowym Bytomiu i Rudzie, w sierpniu w świetlicach w Bykownie i Orzegowie); w programie znalazły się wyjazdy do obiektów rekreacyjnych na terenie miasta, Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie, nad zalew Nakło – Chechło. Świetlice w Rudzie i Orzegowie zorganizowały również kilkudniowe obozowiska w obrębie świetlicy w Orzegowie.
- uroczyste **Spotkania Wigilijne** z udziałem zaproszonych gości oraz rodziców;
- **Dni Otwarte i imprezy okolicznościowe** dla rodziców, rówieśników oraz mieszkańców pobliskich osiedli: (Dzień Babci i Dziadka, Pikniki Rodzinne, Dni Rodziny, Jasełka”).
- **imprezy wynikające z kalendarium**, między innymi: Bal karnawałowy, Walentynki, Dzień Kobiet, Powitanie wiosny, Andrzejki, Mikołaj;
- dla wszystkich dzieci objętych wsparciem Ośrodka odbywały się również **spotkania o charakterze integracyjnym**. W 2007 roku zorganizowano: **Karnawałowy Bal Malucha** dla dzieci z najmłodszych grup, **turnieje piłki nożnej** dla chłopców, wspólne dyskoteki;
- w marcu 2007 roku odbyło się uroczyste otwarcie nowego obiektu Świetlicy Socjoterapeutycznej przy ul. Gwardii Ludowej 21 – 23, gdzie została przeniesiona Świetlica Socjoterapeutyczna z dzielnicy Chebzie.

GRUPA EDUKACYJNO – ROZWOJOWA

Od września 2007 roku Ośrodek realizuje Miejski Program Działań Osłonowych w ramach pomocy społecznej pod nazwą „**Grupa edukacyjno – rozwojowa dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat, wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych**”. Program został przyjęty Uchwałą Rady Miasta, realizowany jest na terenie Świetlicy Socjoterapeutycznej na osiedlu Kaufhaus”.

Głównym zadaniem realizowanego programu było:

- wspieranie i stymulowanie rozwoju dzieci w sferach poznawczej, emocjonalnej i społecznej;
- kompensowanie niedoborów wychowawczych;
- wdrażanie do przestrzegania podstawowych norm społecznych;

- przygotowanie dzieci do funkcjonowania w grupie przedszkolnej.

Zajęcia z dziećmi odbywały się od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8⁰⁰ do 12⁰⁰. Dzieci korzystały z dwóch posiłków: śniadania i obiadu.

Stawka żywieniowa wynosiła **3,50** zł. Wykorzystano **1541** osobodni.

Od września do grudnia pomocą zostało objętych **22** dzieci z **18** rodzin,
w tym dzieci:

- w wieku 3 lat - **4**
- w wieku 4 lat – **10**
- w wieku 5 lat - **8**

Stan na 31 grudnia 2007 roku wynosił – **20** dzieci z **16** rodzin.

Uczestnikami zajęć były dzieci z rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w których zaobserwowano dysfunkcje i problemy oraz niekorzystne warunki socjalno – bytowe.

Z informacji uzyskanych od rodziców wynika, że spośród **22** dzieci objętych pomocą:

- **14** wychowywanych jest przez jednego z rodziców (w tym śmierć rodzica – **5**, pobyt w zakładzie karnym – **5**, separacja, opuszczenie rodziny, niezalegalizowanie związku – **4**). Dwoje dzieci spośród 14 wychowuje się w rodzinie zrekonstruowanej - konkubinat ojca.
- **6** dzieci wychowuje się w rodzinach pełnych;
- **2** dzieci, których rodzice niezalegalizowali związku.

Ponadto dzieci doświadczają skutków występowania dysfunkcji w rodzinach, między innymi:

- bezradność opiekuńczo – wychowawcza rodziców (**13** dzieci),
- nadużywanie alkoholu przez przynajmniej jednego z rodziców lub innych wspólnie zamieszkujących członków rodziny (**13** dzieci), w tym związanej z alkoholem przemocy (**7** dzieci),
- ubóstwo (**8** dzieci),
- trudne warunki mieszkaniowe – brak w mieszkaniu łazienki i ubikacji, mały metraż mieszkania (**7** dzieci).

Niekorzystne czynniki w rodzinie utrudniają prawidłowy przebieg rozwoju dziecka, sprzyjają

powstawaniu zaburzeń zachowania. Wśród dzieci uczęszczających na zajęcia zaobserwowano:

- słabo usprawnione procesy poznawcze (w tym spostrzeganie, uwaga, pamięć, myślenie, sprawność manualna, grafomotoryczna) – **20** dzieci, w tym poważne deficyty poznawcze – **6** dzieci,
- słabo rozwinięta mowa, wady wymowy – **11** dzieci,
- trudności z nawiązywaniem prawidłowych relacji z rówieśnikami (zachowania agresywne, zahamowanie i wycofanie z kontaktu) – **13** dzieci,
- trudności z przystosowaniem się do norm – **6** dzieci.

Realizując cele programu grupy edukacyjno – rozwojowej podjęto działania:

- dla każdego dziecka opracowano indywidualną diagnozę uwzględniającą jego zasoby i umiejętności oraz deficyty poznawcze, emocjonalne i społeczne;
- przeprowadzono wywiady z rodzicami na temat przebiegu rozwoju dziecka;
- na podstawie informacji od rodziców, obserwacji dziecka podczas zajęć oraz wskazówek zawartych w diagnozie opracowano indywidualne plany pracy z poszczególnymi dziećmi;
- **6** dzieci zostało skierowanych na badania do poradni pedagogiczno – psychologicznej, w związku z zaobserwowanym opóźnieniem rozwoju;
- **6** dzieci zostało skierowanych na indywidualną terapię logopedyczną, w związku z zaobserwowanymi wadami wymowy;
- dla wszystkich dzieci prowadzono grupowe zajęcia stymulujące procesy poznawcze, usprawniające mowę i narządy artykulacyjne oraz rozwijające sprawność grafomotoryczną.

Ponadto odbyło się

- **35** indywidualnych konsultacji z rodzicami, podjęto **30** interwencji (m.in. w związku z zaobserwowaną wszawicą, dłuższa nieobecność dziecka);
- **25** indywidualnych konsultacji z pracownikami socjalnym na temat sytuacji rodzinnej dziecka oraz planu pracy z rodziną;
- odbyło się **1** spotkanie z rodzicami na temat zasad współpracy z Ośrodkiem;
- odbyło się **1** spotkanie z pracownikami socjalnymi – zebranie informacji na temat sytuacji dzieci w rodzinach, przygotowanie diagnozy.

PLACÓWKA INTERWENCYJNO - SOCJALIZACYJNA

Podstawowym zadaniem Placówki Interwencyjno - Socjalizacyjnej jest zapewnienie całodobowej opieki dzieciom znajdującym się w sytuacji kryzysu w rodzinie (Hotelik dla Dzieci – część interwencyjna) oraz zapewnienie opieki i wychowania dzieciom, które decyzją Sądu zostały skierowane do placówki socjalizacyjnej („Mieszkania Rodzinkowe” – część socjalizacyjna).

HOTELIK DLA DZIECI – CZĘŚĆ INTERWENCYJNA

Placówka Interwencyjna dysponuje **24** miejscami (12 dla dziewcząt i 12 dla chłopców) i **1** dostawką (w zależności od potrzeb)

Od 01.01.2007r. do 31.12.2007r. w Placówce Interwencyjnej przebywało **91** dzieci z **61** rodzin, w tym: **48** dziewcząt i **43** chłopców.

Stan na 31.12.2007r. wynosił : **25** dzieci z **17** rodzin. Wykorzystano: **8088** osobodni przy stawce żywieniowej 8 zł na dzień.

Największą grupę dzieci umieszczanych w placówce stanowiły dzieci w przedziale wiekowym od **15** do **16** lat (27,47%). Wiek dzieci przebywających w Hoteliku dla Dzieci przedstawia tabela.

Przedziały wiekowe	Liczba dzieci
od 7 do 8 lat	6
od 9 do 10 lat	13
od 11 do 12 lat	21
od 13 do 14 lat	17
od 15 do 16 lat	25
17 lat	9
Ogółem	91

Regulamin Placówki Interwencyjnej zakłada, iż dzieci mogą w niej przebywać do 3 miesięcy, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach czas ten może być przedłużony do 6 miesięcy. Okres pobytu dzieci w placówce przedstawia poniższa tabela.

Okres pobytu	Liczba dzieci
do 1 miesiąca	20
do 3 miesięcy	17
do 6 miesięcy	20
powyżej 6 miesięcy	27
pobyt czasowy (związany np. z urlopowaniem lub ucieczką z innej placówki)	7
ogółem	91

Najczęstszą przyczyną umieszczenia dzieci w placówce był alkoholizm rodziców /opiekunów (63%). Dane dotyczące przyczyn umieszczania dzieci w placówce zawarto w tabeli poniżej.

Przyczyny umieszczenia dzieci	Liczba dzieci
Uzależnienie rodziców/opiekunów	55 z 37 rodzin
Przemoc	5 z 5 rodzin
Ostry kryzys w rodzinie	8 z 8 rodzin
Brak opieki nad dzieckiem	9 z 4 rodzin
Niezrealizowanie obowiązku szkolnego	3 z 1 rodzin
Złe warunki bytowe	2 z 1 rodziny
Nielegalny pobyt w Polsce (uchodźcy z Mołdawii)	2 z 1 rodzin
Urlopowanie lub ucieczka z innej placówki	7 z 4 rodzin
Ogółem	91 z 61 rodzin

U dzieci przyjętych do placówki występowały najczęściej takie problemy jak – problemy zdrowotne wynikające z zaniedbań opiekunów (niedobór masy ciała lub wzrostu, osłabienie, wady postawy, zgryzu,

moczenie nocne itp.), problemy szkolne (wagary, zaległości w nauce, mała motywacja do nauki), objawy zaburzeń emocjonalnych i zachowania (agresja, łamanie norm, trudności z prawidłowym nawiązywaniem relacji), oraz zaniedbania higieniczne (brak nawyków higienicznych, wszawica, świerzb).

Dane liczbowe przedstawia tabela.

Problemy występujące u dzieci przyjętych do placówki	Liczba dzieci
Problemy zdrowotne	49
Problemy szkolne	47
Zaburzenia emocjonalne i zachowania	32
Zaniedbania higieniczne	31

W związku z problemami zdrowotnymi dzieci, pracownicy Ośrodka byli w stałym kontakcie z lekarzami prowadzącymi dzieci w przychodniach rejonowych i specjalistycznych, oraz stosowali zalecenia lekarzy. Odbyło się **374** konsultacji z lekarzami w tym: z pediatrami – **124**, z innymi specjalistami – **250**.

Ponadto **8** dzieci wymagało hospitalizacji.

W trakcie pobytu w Hoteliku dzieci realizowały obowiązek szkolny w swoich macierzystych szkołach. Wychowawcy utrzymywali stały kontakt z pedagogami szkolnymi, kontrolowali obecność dzieci na lekcjach, pomagali im w nauce i odrabianiu lekcji, stwarzali warunki do nadrobienia i zaliczenia zaległości. W tym celu odbyło się **380** konsultacji z nauczycielami, pedagogami i wychowawcami dzieci. **16** wychowanków było również diagnozowanych w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Wszystkie dzieci przebywające w placówce zostały objęte pomocą psychologiczną, która miała na celu m.in.:

- pomoc w przystosowaniu się do nowych warunków w Hoteliku,
- umożliwienie dziecku odreagowania emocji związanych z traumatycznymi doświadczeniami,
- przygotowanie dziecka do rozprawy sądowej,
- przygotowanie dziecka do powrotu do domu lub do zmiany środowiska, jeśli powrót do domu okazał się niemożliwy.

Odbyło się **388** sesji z psychologiem, w tym:

- diagnoza - **154** spotkań,
- terapia wspierająca - **162** spotkań,
- konsultacje indywidualne - **72** spotkania,

Ponadto psycholog sporządzał opinie na temat dziecka i jego sytuacji rodzinnej m. in. na użytek Sądu Rodzinnego (**46** opinii), Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (**13** opinii), Poradni Zdrowia Psychicznego, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Miejskiego Zakładu Obsługi Placówek Oświatowych i innych instytucji (**11** opinii). Ogółem sporządzono - **70** opinii.

Pracę z dzieckiem i jego rodziną na terenie naszej placówki prowadzono w ścisłej współpracy z kuratorem sądowym, pracownikiem socjalnym, pedagogiem, policjantem, oraz innymi specjalistami. Współpraca odbywała się w formie konsultacji indywidualnych oraz zespołów interdyscyplinarnych. Odbyło się również **105** zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

W ramach **pracy z rodzinami** odbyły się:

- konsultacje z pracownikiem socjalnym na terenie placówki – **185**
- wizyty w środowisku rodzinnym – **146**
- spotkania grupy wsparcia dla matek – **20** (w tym zajęcia warsztatowe),
- zespoły interdyscyplinarne poświęcone pracy z wybranymi rodzinami – **59**
- konsultacje systemowe – **5**
- przeprowadzono **87** rozmów telefonicznych z rodzicami naturalnymi,
- wysłano **38** wezwań listem poleconym do rodziców dzieci przebywających w placówkach.

Ponadto przeprowadzono **712** konsultacji telefonicznych z pracownikami instytucji zaangażowanych na rzecz pomocy rodzinie, w tym:

- z pracownikami Sądu Rodzinnego – **139**
- z pracownikami socjalnymi – **184**
- z pracownikami DOD – **201**
- z pracownikami OTU – **64**
- inne DIR, UM, ZUS, NFZ – **124**

W wyniku prowadzonej pracy **19** osób podjęto terapię odwykową, **5** osób nawiązało kontakt z psychologiem, **18** kobiet uczestniczyło w spotkaniach grupy wsparcia dla matek.

Inne rezultaty podjętych działań przedstawia poniższa tabela.

Rezultaty podjętych działań	Liczba dzieci
Powrót do domu	26 z 16 rodzin
Umieszczenie w placówce socjalizacyjnej typu „mieszkanie rodzinkowe”	14 z 10 rodzin
Umieszczenie w placówce socjalizacyjnej	13 z 9 rodzin
Umieszczenie w Rodzinie Zastępczej,	4 z 3 rodziny
Powrót do macierzystej placówki	7 z 4 rodzin
Sprawa w Sądzie Rodzinnym w toku	14 z 9 rodzin
Skreślenie z listy wychowanków w związku z uzyskaniem pełnoletniości	4 z 4 rodzin
Orzeczenie Sądu o umieszczeniu w placówce socjalizacyjnej	9 z 6 rodzin
Ogółem	91 dzieci z 61 rodzin

W 2007r. w Hoteliku były realizowane następujące **programy terapeutyczne** dla dzieci:

- „Saper” – program profilaktyczny dotyczący agresji – **8** spotkań dla **25** dzieci,
- „Trening zastępowania agresji” – **6** spotkań dla **25** dzieci,
- „Poznaj swoje emocje” – **6** spotkań dla **14** dzieci,
- „Przemoc seksualna wobec rówieśników” – **10** spotkań dla **25** dzieci,
- „Bajki terapeutyczne” – **15** spotkań dla **14** dzieci,
- „Pedagogika zabawy” – **18** spotkań dla **25** dzieci,

- **„Jak radzić sobie ze stresem” – 4 spotkania dla 12 dzieci.**

Ponadto dla dzieci przebywających w Hoteliku zorganizowano m.in. „Dzień Rodziny”, „Pikniki przy grillu”, bal karnawałowy, Śniadanie Wielkanocne, zabawę Andrzejkowa, Wigilię Bożego Narodzenia, Bal Sylwestrowy, oraz wyjścia m.in. do kina „Patria”, Teatru Rozrywki w Chorzowie, Teatru Lalek w Katowicach, Sali zabaw „Urwis”, restauracji Sfinks.

Placówka Interwencyjna organizowała także wypoczynek zimowy i letni dla swoich wychowanków. Na terenie placówki odbywały się półkolonie, w ramach których dzieci miały m.in. możliwość uczestniczenia w jednodniowych wycieczkach po najbliższej okolicy (m.in. wyjazd do WPKiW w Chorzowie, wyjazd do ZOO, zwiedzanie Straży Pożarnej oraz Komendy Miejskiej Policji)

- darmowego korzystania z kawiarenki internetowej, basenu, Groty Solnej w Chorzowie,
- wyjść do restauracji Mc Donalda oraz Pizzerii „Marek” w Rudzie Śląskiej.

W czasie wakacji letnich część dzieci przebywała także na koloniach lub obozach – 4 dzieci wyjechała do Danii, 7 dzieci – do Rabki, 14 dzieci uczestniczyła w koloniach nad morzem lub w górach.

Korzystaliśmy także z usług oferowanych przez Centrum Kształcenia Ustawicznego w Rudzie Śląskiej w ramach projektów: „Przez kuchnię do Europy” oraz „Masz swój styl”.

„MIESZKANIA RODZINKOWE” – CZĘŚĆ SOCJALIZACYJNA

W strukturze Ośrodka w 2007 r. funkcjonowały cztery „Mieszkania Rodzinkowe” w dzielnicach: Bielszowice, Ruda, Wirek. Ogółem mieszkania dysponowały 40 miejscami.

W trzecim kwartale 2007 r. przygotowywano się do uruchomienia piątego „Mieszkania Rodzinkowego” na 10 miejsc, w dzielnicy Bielszowice – trwały prace remontowe, dokonywano zakupu pierwszego wyposażenia. Otwarcie nastąpiło w styczniu 2008 r.

W roku 2007 przebywało w nich ogółem 51 dzieci z 26 rodzin. Dane liczbowe dotyczące poszczególnych mieszkań zostały zawarte w tabeli.

„Mieszkania Rodzinkowe”				
Bielszowice	Ruda	Wirek 1	Wirek 2	Ogółem

Liczba miejsc	10	10	10	10	40
Liczba dzieci w 2007 r.	12 dzieci z 7 rodzin	14 dzieci z 8 rodzin	14 dzieci z 6 rodzin	11 dzieci z 5 rodzin	51 dzieci z 26 rodzin
Stan na 31.12.2007 r.	10 dzieci z 5 rodzin	10 dzieci z 5 rodzin	10 dzieci z 6 rodzin	10 dzieci z 5 rodzin	40 dzieci z 21 rodzin
Osobodni wykorzystane	2 989	3 464	3 276	2 979	12 708

W „Mieszkaniach Rodzinkowych” przebywały dzieci w wieku od 4 do 18 lat. Dane dotyczące wieku zawiera tabela poniżej.

Przedziały wiekowe	Liczba dzieci
od 4 do 6 lat	2
od 7 do 8 lat	5
od 9 do 10 lat	11
od 11 do 12 lat	10
od 13 do 14 lat	11
od 15 do 16 lat	5
od 17 do 18 lat	7

Dzieci zostały umieszczone w „Mieszkaniach Rodzinkowych” zgodnie z postanowieniem Sądu Rodzinnego. Przyczyną umieszczenia ich w placówce były dysfunkcje występujące w rodzinach – najczęściej było to głębokie uzależnienie rodziców, ich bezradność opiekuńczo-wychowawcza, dopuszczanie się przez nich rażących zaniedbań. Dane dotyczące dysfunkcji przedstawia tabela.

Dysfunkcje w rodzinach	Liczba rodzin/liczba dzieci
Wielodysfunkcyjność (uzależnienie, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, przemoc)	14 / 33

Uzależnienie od alkoholu	10 / 16
Przemoc	2 / 2
Ogółem	26 / 51

U dzieci, które skierowane zostały do „Mieszkań Rodzinkowych” występowały wyraźne deficyty w sferze poznawczej (mały zasób słów, pojęć, trudności z koncentracją uwagi, wnioskowaniem), objawy zaburzeń emocjonalnych (psychosomatyczne), zachowania agresywne, trudności szkolne. Wśród dzieci przebywających w mieszkaniach jest **6** uczniów szkoły specjalnej, **1** uczeń w klasie integracyjnej. Dane liczbowe dotyczące występujących u dzieci problemów zawarto w tabeli poniżej.

Problemy występujące u dzieci	Liczba dzieci
Deficyty poznawcze – mały zasób słów, trudności z koncentracją uwagi,	19
Objawy psychosomatyczne – moczenie, bóle głowy, brzucha	8
Zachowania agresywne, łamanie norm	18
Trudności szkolne	20
Wagary/Brak promocji do następnej klasy	3
Egzamin warunkowy	1

W „Mieszkaniach Rodzinkowych” z każdym wychowankiem prowadzona była praca wychowawcza według **indywidualnych planów pracy**, ponadto **24** dzieci korzystało ze stałej pomocy psychologa uczestnicząc w **terapii wspierającej** prowadzonej przez psychologa, **27** dzieci korzystało z **doraźnej pomocy psychologicznej**. **Ogólna suma spotkań z psychologiem wynosiła 273.**

Psycholog przeprowadził **32** diagnozy dla **18** dzieci. Obecnie przygotowujących jest **2** dzieci z **2** rodzin do umieszczenia w rodzinie zastępczej.

Odbyły się również **zajęcia integracyjne** prowadzone przez psychologa „**Poznajmy siebie**” uczestniczyło w nich **10** dzieci w **20** spotkaniach oraz realizowany był **program zajęć psychoedukacyjnych** na temat dojrzewania p.t. „**Dojrzewamy**”(18 spotkań), w zajęciach uczestniczyło **8** dzieci oraz „**Dobry i zły dotyk**” uczestniczyło w nim **6** dzieci w **4** spotkaniach.

Prowadzone były również programy dotyczące:

- radzenia sobie z agresją – „**Saper**”, w którym uczestniczyło **10** dzieci w **15** spotkaniach;
- „**Trening umiejętności prospołecznych**” (w **12** spotkaniach uczestniczyło **10** dzieci);
- cykl zajęć profilaktycznych „**Zanim spróbujesz**”(w **5** spotkaniach uczestniczyło **10** dzieci);
- „**Praca z iluzją i złudzeniem – co nam zniekształca postrzeganie świata**”(w **4** spotkaniach uczestniczyło **10** dzieci);
- „**Afirmacja i techniki relaksacyjne**”(w **5** spotkaniach uczestniczyło **10** dzieci);
- „**Gry i zabawy glottodydaktyczne**”(w **10** spotkaniach uczestniczyło **10** dzieci);
- „**Gry i zabawy rozwijające percepcję wzrokowo-ruchową i słuchową**” (w **10** spotkaniach uczestniczyło **10** dzieci);
- „**Bajka terapeutyczna**”(w **10** spotkaniach uczestniczyło **10** dzieci);

W okresie ferii zorganizowano **wypoczynek** dla **39** dzieci. Podczas ferii realizowano program „**Poznaj swój region**” uczestniczyło w nim **39** dzieci oraz „**Grupa bawi się i poznaje**” uczestniczyło **10** dzieci.

W okresie wakacji zorganizowano **wypoczynek** dla **38** dzieci, ds. wyjazdu na kolonie do Św. Puszczy k/Olsztyna (**8** dzieci), do sanatorium w Rabce (**19** dzieci), na kolonie do Ciechocinka (**2** dzieci), do Danii (**9** dzieci), do Istebnej (**4** dzieci), do Mszany Dolnej (**1** dziecko), do Kuźnicy Brzeźnickiej (**6** dzieci), do Jarosławca (**2** dzieci).

Elementem pracy z dziećmi jest pielęgnowanie tradycji – uroczyste obchodzenie świąt, urodzin, innych ważnych wydarzeń z życia dziecka (Pierwsza Komunia – **4** dzieci, Bierzmowanie – **3** dzieci).

Regularnie odbywały się **Zespoły ds. okresowej oceny sytuacji dziecka**, w sumie odbyły się **64** zespoły.

Zorganizowano **15 konsultacji interdyscyplinarnych** z udziałem pracowników socjalnych, pedagogów, kuratorów oraz **6 konsultacji systemowych z rodzicem**.

Wychowawcy na bieżąco kontaktowali się z innymi specjalistami – pedagogami szkolnymi, lekarzami (w zależności od potrzeb i problemów zdrowotnych dzieci), pracownikami socjalnymi, kuratorami – ogółem odbyło się **933** konsultacje.

Efektami intensywnej pracy pedagogiczno – psychologicznej z dziećmi są wyraźne **pozytywne zmiany w ich funkcjonowaniu** – mniejszy poziom agresji (u **15** dzieci), ustąpienie objawów

psychosomatycznych (u 3 dzieci), lepsze funkcjonowanie w roli ucznia (15 dzieci poprawiło oceny, 3 dzieci zaczęło regularnie uczęszczać do szkoły), duża motywacja do rozwijania swoich zainteresowań (7 chłopców czynnie trenuje piłkę nożną w klubach sportowych, 12 dziewczynek uczęszcza na zajęcia taneczne oraz 3 chłopców jest członkami koła wędkarskiego).

W 2007 roku – 2 wychowanków z 2 rodzin usamodzielniało się (w tym 1 osoba otrzymała mieszkanie chronione, 1 osoba wróciła do rodziny naturalnej).

Ponadto wystosowano również 2 wnioski do Sądu Rodzinnego o pozbawienie rodziców praw rodzicielskich wobec dzieci (dotyczy dwójki dzieci z dwóch rodzin), 3 dzieci z 2 rodzin zostało przekazanych do rodzin zastępczych, 2 dzieci z 1 rodziny zostało umieszczonych w rodzinie adopcyjnej, 1 dziecko z 1 rodziny wróciło do rodziny naturalnej.

PUNKT KONSULTACYJNY DLA RODZIN

Głównym zadaniem Punktu Konsultacyjnego jest udzielanie szeroko rozumianej pomocy psychologicznej. Zakres pomocy obejmuje następujące usługi:

- konsultacje indywidualne i systemowe (czas trwania konsultacji indywidualnej wynosi średnio 1 godzinę, konsultacji systemowej – do 2 godzin),
- poradnictwo psychologiczne (indywidualne, rodzinne),
- terapia (indywidualna i rodzinna),
- diagnoza psychologiczna (zebranie informacji na temat sytuacji dziecka – wywiad z pracownikiem socjalnym, kuratorem, pedagogiem, opiekunami dziecka; przeprowadzenie testów psychologicznych badających relacje w rodzinie; opracowywanie wyników badań; opiniowanie),
- prowadzenie grup (grupy wsparcia, grupy edukacyjne).

Ponadto w Punkcie Konsultacyjnym w dzielnicy Ruda realizowano **system pomocy ofiarom przemocy** (specjalistyczna pomoc psychologiczna i pomoc prawna) oraz prowadzono **szkolenie dla kandydatów na rodziców zastępczych** według autorskiego programu „Dom”.

Punkty Konsultacyjne dla Rodzin działają w dzielnicach: Bykowina, Ruda, Chebzie, Orzegów.

W związku z problemami rodzinnymi i osobistymi w kontakcie z psychologiem było **753** osoby

(w tym: **186** rodzin (**445** osób) i **308** osób indywidualnie).

Wśród osób korzystających z pomocy psychologicznej było **255** osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, w tym:

- osoby doświadczające przemocy fizycznej i psychicznej – **198** (w tym: **156** kobiet, **38** dzieci, **4** mężczyzn),
- świadkowie przemocy – **24** (w tym: **21** dzieci, **2** kobiety, **1** mężczyzna),
- ofiary wykorzystywania seksualnego – **13** (w tym: **10** dzieci i **3** kobiety),
- sprawcy przemocy – **20** (**14** mężczyzn, **5** kobiety, **1** dziecko).

Dane dotyczące rodzaju zgłaszanych problemów zawiera poniższa tabela.

Rodzaj zgłaszanych problemów	Liczba
Problemy wychowawcze	127
Przemoc w rodzinie	84
Problemy emocjonalne dziecka	65
Problemy rodzinne	68
Problemy związane z rodzinną opieką zastępczą	30
Kryzysy małżeńskie	28
Kryzysy osobiste	27
Wykorzystanie seksualne	24
Problemy emocjonalne dorosłych	5
Uzależnienia	15
Inne	21
Ogółem	494

Ogólna liczba usług, z których skorzystały osoby zgłaszające się wynosi – **2 521**.

Dane określające ilość poszczególnych usług przedstawia tabela.

Rodzaj usługi	Liczba
Terapia	1 172
Konsultacja	714
Diagnoza	351
Poradnictwo	122
Działania interwencyjne	16
Zajęcia grupowe	143
Inne (ds. obserwacja kontaktów rodzica z dzieckiem)	3
Ogółem	2 521

Osoby indywidualne oraz rodziny zgłaszające się do psychologa kontaktowały się regularnie lub doraźnie korzystając z różnych form pomocy. Dane przedstawiono w tabelach poniżej.

Rodzaj pomocy – rodzaj kontaktów	Liczba rodzin
Poradnictwo, konsultacja – jednorazowy kontakt	43
Poradnictwo rodzinne, terapia rodzinna krótkoterminowa – regularnie do 3 miesięcy	42
Poradnictwo rodzinne, terapia rodzinna – regularnie do 6 miesięcy	24
Terapia rodzinna – regularnie powyżej 6 miesięcy	14
Terapia rodzinna długoterminowa – regularnie powyżej 1 roku	27
Doraźne porady, konsultacje	36
Ogółem	186

Rodzaj pomocy – częstotliwość kontaktów	Liczba osób
--	--------------------

Poradnictwo, konsultacja – jednorazowy kontakt	120
Poradnictwo rodzinne, terapia indywidualna krótkoterminowa – regularnie do 3 miesięcy	62
Poradnictwo, terapia indywidualna – regularnie do 6 miesięcy	23
Terapia indywidualna – regularnie powyżej 6 miesięcy	13
Terapia indywidualna długoterminowa –regularnie powyżej 1 roku	26
Doraźne porady, konsultacje	64
Ogółem	308

Najczęściej do psychologa trafiały osoby:

- z dzielnic: Ruda, Bykowina, Halemba, Nowy Bytom
- w wieku: 31-50 lat,
- z wykształceniem: zawodowym, średnim,
- zgłaszające się samodzielnie oraz skierowane przez: pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, sąd.

W Punktach Konsultacyjnych odbywały się konsultacje z innymi specjalistami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie. W konsultacjach brało udział **169** specjalistów, ogółem odbyło się **297** konsultacji.

Raz w tygodniu psycholodzy brali udział w konsultacjach z zespołem wychowawców każdej ze świetlic, poświęcone były one ds. omawianiu problemów pracy z grupami dziecięcymi, planowaniu pracy indywidualnej. Psycholodzy brali również udział w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dzieci uczęszczających do Świetlicy Socjoterapeutycznej oraz przebywających w Rodzinnych Domach Dziecka.

Realizowane programy:

- **„Program grupy wsparcia dla kobiet ofiar przemocy”** – ogółem w programie uczestniczyło **25** osób; (I edycja od września 2006 r. do lutego 2007 r. – **18** sesji grupowych, uczestniczyło **6** osób; II edycja od lutego do lipca 2007 r. – **18** sesji grupowych, uczestniczyło **8** osób; III edycja od września 2007 r. do stycznia 2008 r. – **18** sesji grupowych, uczestniczyło **11** osób);
- **„Program – grupa rozwoju umiejętności społecznych dla dzieci ofiar i świadków przemocy oraz dzieci przebywających w rodzinach zastępczych”** – ogółem w programie uczestniczyło **26** dzieci w wieku od 11 – 14 lat; (I edycja – od października 2006 r. do stycznia 2007 r. – 12 sesji grupowych, liczba uczestników – **8**; II edycja – od marca do czerwca 2007 r. – 12 sesji grupowych, liczba uczestników – **11**; III edycja – od października do grudnia 2007 r. – 12 sesji grupowych, liczba uczestników – **7**),
- **„Program grupa wsparcia dla rodzin zastępczych”** – spotkania odbywały się co dwa miesiące – ogółem odbyło się 5 spotkań, w grupie uczestniczyło **12** osób;
- **„Program szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze – Dom”** ogółem w szkoleniu uczestniczyło **36** osób, w tym: **8** kandydatów do pełnienia funkcji rodziców zastępczych, (I edycja od lutego do

czerwca 2007 r., liczba spotkań – **14**, liczba uczestników – **16**, szkolenie ukończyło **13** osób; II edycja od października 2007 r. do stycznia 2008 r. , liczba spotkań – **14**, liczba uczestników – **20**, szkolenie ukończyło 20 osób)

- **„Grupa psychoedukacyjna dla rodziców doskonalących umiejętności wychowawcze oraz dla rodziców niewydolnych wychowawczo”** – ogółem uczestniczyło w zajęciach **17** osób (I edycja – od marca do maja 2007 r. – **12** sesji grupowych, liczba uczestników **13**; II edycja – od września do listopada 2007 r. – **9** sesji grupowych, liczba uczestników **4**),
- **„Grupa wsparcia dla rodziców”** – w zajęciach uczestniczyło **8** osób, odbyło się w okresie od marca do listopada **6** sesji grupowych.

Ponadto w 2006 roku:

- odbyło się **46 superwizji** pracowników Punktu Konsultacyjnego (w tym **5 superwizji** z udziałem superwizora Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego),
- przeprowadzono **badania psychologiczne** kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych (w badaniach uczestniczyły **4** rodziny – **14** osób), przygotowano **4 opinie** na temat kandydatów, psychologzy uczestniczyli w **3** komisjach kwalifikujących kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych odbywających się w Dziale Opieki nad Dzieckiem MOPS, do pełnienia funkcji rodziny zastępczej została zakwalifikowana **1** rodzina (trzy kolejne rodziny – kwalifikacja w styczniu 2008 r.),
- psychologzy regularnie uczestniczyli w zespołach ds. okresowej sytuacji dziecka i w zespołach wychowawczych w Świetlicach Socjoterapeutycznych,
- psychologzy uczestniczyli w **10** zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka odbywających się w Rodzinnych Domach Dziecka,
- w **„Niebieskim Pokoju” do przesłuchań dzieci ofiar i świadków przemocy**, odbyło się **11** przesłuchań,
- psychologzy przeprowadzili – **warsztaty pt. „Jak radzić sobie z agresją”** dla nauczycieli szkoły podstawowej nr 6, brało w nich udział **18** osób; **warsztaty na temat Treningu Zastępowania Agresji** dla wychowawców Świetlic, wzięło w nim udział **12** osób; **wykład dla kuratorów sądowych pt. „Wykorzystanie seksualne”** wzięło w nim udział **35** osób,
- jeden z psychologów opublikował **artykuły na temat pracy z ofiarami przemocy w specjalistycznym czasopiśmie „Niebieska Linia”** oraz **książkę „Dziecko krzywdzone i wykorzystywane seksualnie. Poradnik dla nauczycieli, pedagogów i pracowników socjalnych”**,

Przy Punkcie Konsultacyjnym w dzielnicy Bykowina **dyżurował prawnik** udzielający porad z zakresu prawnych aspektów przemocy w rodzinie oraz prawa rodzinnego.

Odbyły się **443** konsultacje. Skorzystały z nich **242** osoby. Sprawy najczęściej omawiane z prawnikiem to sprawy alimentacyjne, rozwodowe, którym towarzyszy zjawisko przemocy w rodzinie. Dane szczegółowe przedstawiono w tabeli.

Rodzaj zgłaszanych spraw	Liczba
Sprawy alimentacyjne i rozwodowe – w tle zjawisko alkoholizmu i przemocy w rodzinie	242
Sprawy opiekuńcze	65
Sprawy związane z przemocą w rodzinie – doniesienie o przestępstwie znęcania się nad rodziną	43
Inne – problemy rodzinne, sprawy z zakresu prawa rodzinnego	93
Ogółem	443

Prawnik brał również udział w zajęciach grupy wsparcia dla kobiet ofiar przemocy oraz na bieżąco konsultował również problemy prawne dotyczące dzieci przebywających w Placówce Interwencyjno – Socjalizacyjnej.

Za działalność na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zespół psychologów Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie otrzymał „**Złoty Telefon**” nagrodę przyznaną przez **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”**

SZKOLENIA PRACOWNIKÓW

Pracownicy systematycznie doskonalili swoje kwalifikacje zawodowe uczestnicząc między innymi w:

- studiach podyplomowych z zakresu organizacji pomocy społecznej (ukończyło 4 kierowników świetlic),
- studiach podyplomowych z zakresu psychokorekcji zaburzeń zachowania (koordynator –

- wychowawca),
- studium socjoterapii (ukończyło 4 wychowawców),
 - szkoleniu z zakresu pracy terapeutycznej z dziećmi FAS/FAE (ukończyło 4 wychowawców, 1 psycholog),
 - Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ukończył 1 psycholog),
 - szkoleniu na temat interwencji kryzysowej (ukończyło 5 psychologów i pracownik socjalny),
 - szkoleniu z zakresu systemowej terapii rodzin (3 psychologów ukończyło szkolenie, jeden kontynuuje),
 - szkoleniu podyplomowym z zakresu psychoterapii (1 psycholog)
 - szkoleniu z zakresu rodzinnej opieki zastępczej (ukończył 1 psycholog),
 - konferencjach „Pomoc dzieciom ofiarom przestępstw” (1 psycholog), „Przeciw przemocy w rodzinie” (1 psycholog);

ŚRODKI POZYSKANE Z DOTACJI

W 2007 roku pozyskano:

- 20.000 zł w drodze konkursu ofert na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej; środki przeznaczone na realizację programu zajęć specjalistycznych dla dzieci przejawiających zaburzenia zachowania w dzielnicach Bykowina, Orzegów,
- 30.000 zł. z dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie osiągania standardów w placówkach opiekuńczo – wychowawczych; środki przeznaczone na realizację projektu „Mieszkania Rodzinkowe” – uruchomienie piątego mieszkania w dzielnicy Bielszowice.

ŚRODKI POZYSKANE OD SPONSORÓW

W 2007 roku Ośrodek pozyskał darowizny w postaci finansowej na wartość **500** zł, oraz rzeczowej na wartość **3 602, 47** zł.

Ogólna wartość darowizn na rzecz Ośrodka wyniosła **4 102, 47 zł.**

STAŻYŚCI, PRAKTYKANCY, WOLONTARIUSZE

W 2007 roku do Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie zostało skierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy **11** osób w ramach prac społeczno – użytecznych;

Sąd skierował do Ośrodka celem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne **21** osób (w tym 10 osób jest w trakcie odpracowywania).

Praktykę pedagogiczną na terenie Ośrodka odbywało **11** osób.

Regularnie pracę wychowawców wspomagało ogółem **26** wolontariuszy.

WYKONANIE PRAC REMONTOWYCH

W OKRESIE OD 1.01. DO 31.12.2007 ROKU

1. Remonty wykonane w ramach ogłoszonych przetargów - remont i adaptacja pomieszczeń na potrzeby placówki interwencyjno – socjalizacyjnej w części socjalizacyjnej – Mieszkania Rodzinkowego OPDziR, przy ul. Chroboka - **147 208, 34 zł**

2. Pozostałe remonty – na ogólną kwotę **116 617, 04 zł**

Łączna kwota wydatków : **263 825, 38 zł.**